

Sayın Başkan, Değerli Meclis Üyeleri,

Yılın son meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

2023 yılının bitmesine sayılı günler kaldı. Ülkemiz açısından zorluklarla geçen bir yılı geride bırakıyoruz. Geçen hafta ne yazık ki 12 Mehmetçğimizi teröre kurban verdik. Irak'ın kuzeyinde hain terör örgütünün saldırısı sonucu şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum. Şehitlerimizin ailelerinin ve milletimizin başı sağ olsun. Bunun hesabı yarına kalır ama teröristlerin yanına kalmayacaktır.

Maalesef, yılın başında 6 Şubat depremlerinde ağır kayıplar yaşadık, canımızdan nice canları vakitsiz yitirdik. Doğal afetlere karşı ne kadar hazırlıksız olduğumuzla çok acı bir şekilde yüzleştik. Ardından yoğun bir seçim süreci tecrübe ettik. Yıl boyunca ekonomide dengesizlikler ve negatif bir görünüm hüküm sürdü. Dünyada savaşlar, jeopolitik gerilimler, kutuplaşmalar doruğa çıkarken, diplomasinin evrensel insani değerlere sahip çıkamadığını, bu anlamda uluslararası ilişkilerin 100 yıl öncesinden farklı işlemediğini gördük.

Ulus olarak her şeye rağmen geleceğe umutla bakıyoruz. Her tecrübeden dersler çıkarıyoruz. Bugün bulunduğumuz nokta ideal değilse de, ideallerimize yaklaşmak için yılmadan çabalayan bir ulusuz. 2024 yılından ve sonrasında beklentilerimiz yüksek. Ve dilerim umutlarımızı, beklentilerimizi karşılayan bir yıl olur.

Konuşmamda öncelikle Ankara Sanayi Odası 2023 yılı genel bütçe gerçekleştirmelerine özetle değinmek istiyorum. Bu yıl için gelir ve gider bütçemiz denk bir şekilde 83 milyon 300 bin lira olarak belirlenmişti. Gelir bütçemiz yaklaşık %10 fazlayla 92,5 milyon TL civarında gerçekleşecek. Gider bütçemizin ise dönem başında tahmin edilen tutarın, yani 81,5 milyon TL civarında gerçekleşeceğini öngörüyoruz. Sonuç olarak yılsonu itibariyle bütçe fazlası gerçekleşmesini bekliyoruz.

Gelir fazlamızın oluşmasının temel nedeni üyelerimizin büyük bir fedakârlık göstererek aidatlarını aksatmamaları oldu. Bütçemize olumlu yansıyan bu hassasiyetleri için bütün üyelerimize teşekkür ediyorum.

2024 yılında ise 188 milyon 782 bin TL'lik geliri ve gideri olan, denk bir bütçe hedefliyoruz.

Faaliyetlerimiz bakımından ASO olarak son derece verimli bir yıl geçirdik. Ankara'ya ve ülkemize katkı sağlamak için büyük bir çaba gösterdik. Bütün bunlar faaliyet raporunda ayrıntılı bir biçimde yer alıyor. Bu raporu toplantı öncesi sizlere gönderdik. Bu itibarla oldukça hacimli olan bu raporu özet olarak sizlere birazdan anlatacağım.

Ekonomi gündemine geçmeden önce, sizlerin huzurunda Yönetim Kurulumuza yoğun çalışmaları ve kıymetli katkıları için teşekkür etmek istiyorum.

Değerli dostlarım, sizlerle birlikte yol yürümekten kıvanç duyuyorum. Hep birlikte çok daha fazlasını başaracağımızı biliyorum. Siz değerli meclis ve komite üyelerine, ASO çalışanlarına da, emekleri ve gayretleri için çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Meclis Üyeleri,

Ekonomik duruma baktığımızda, ülkemizin 2024 yılına önceki yıllardan devreden zorlayıcı koşullar içerisinde adım attığını görüyoruz.

- Yüksek enflasyon,
- Üretim maliyetlerinin yüksekliği,
- Önemli dış pazarlarımızda süregelen durgunluğun ihracatı baskılaması,
- Yılın ikinci yarısından itibaren uygulanan sıkılaştırıcı politikalar,
- Artan finansman maliyetleri,
- Süregelen işsizlik problemi yaşadığımız başlıca problemler.

Diğer taraftan ekonomi yönetimindeki değişim ve yeni politikalar, iş dünyasında olumlu algılandı. Devlet iş dünyasıyla daha güçlü ve sağlıklı bir iletişim tesis etti. Önümüzdeki dönemde politikaların etkinliğinde bu durumun olumlu katkıları olacağını değerlendiriyoruz.

Bulduğumuz noktada enflasyonla mücadele, fiyat istikrarının ve finansal istikrarın tesisi, makroekonomik öngörülebilirliğin sağlanması ekonomimizin en acil ihtiyaçları. Orta ve uzun vadede ise üretimde nitelik ve verimlilik artışlarının sağlanması, sürdürülebilir büyüme için temel hedefimiz.

Bu hedef net olarak tanımlanmakla birlikte, makroekonomik koşulları sanayi sektörü açısından değerlendirdiğimizde, biz üreticileri pratikte kolay olmayan bir dönemin beklediğini görüyoruz. Geçtiğimiz hafta açıklanan üçüncü çeyrek büyüme verilerini de bu çerçevede okumak gerekir. Yıllık bazda güçlü bir artış gösteren büyüme verileri, çeyreklik bazda değerlendirildiğinde bir önceki çeyreğe göre yavaşlamanın başladığı sinyali veriyor. Büyümeye katkısı bakımından ilk sektör, depremin de etkisiyle inşaat olmuştur. Sanayi büyümesi, gayri safi yurtiçi hasıla büyümesinin altında kalmıştır.

Gayri safi sabit sermaye oluşumunun milli gelir içindeki payının bir önceki çeyreğe göre gerilemiş olması, ekonominin üretim tarafındaki yavaşlamaya işaret ediyor. PMI verileri de, bu bulguyu destekliyor. Kasım'da 47,2'ye gerileyerek üst üste beşinci ayda 50 eşik değerinin altında kaldı. Hem yurt içi hem de yurt dışındaki durağan piyasa koşulları, Kasım 2022'den bu yana en sert düşüşün kaydedilmesine yol açtı ve imalatçılar üretimi son bir yılın en yüksek oranında azalttı.

Bu politika uygulamalarının ekonomi üzerindeki etkisini 4. çeyrekte daha belirgin hissedeceğiz. Enflasyonla güçlü ve kararlı bir mücadelenin büyüme ve üretim üzerinde geçici etkileri olacağını farkındayız. Fakat fiyat istikrarının sağlanması gerekiyor. Bu bakımdan enflasyonla mücadelenin kararlı bir şekilde sürdürülmesini doğru buluyoruz.

Enflasyonla mücadele edilirken, özellikle verimsiz kamu harcamalarından tasarruf edilip, verimlilik odaklı bir kaynak tahsisıyla üretim artışının desteklenmesi büyük önem arz ediyor. Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek'in bu konuda sarf ettiği bir cümle var, çok değerli buluyorum. "En büyük tasarruf, kaynakların üretken alanlara yönlendirilmesidir" demişti, yapılması gereken tam olarak bu. Eğer kararlı ve sabırlı bir şekilde kaynaklar üretken alanlara yönlendirilirse, üretimde ve dolayısıyla büyümenin kalitesinde önemli kazanımlar elde edeceğimizi değerlendiriyorum.

Bu noktada vurgulamak istediğim bir konu var. İç ve dış talep aynı anda düşükken üretimi ve ihracatı arttırmayı, özellikle de teknoloji yoğunluğunu yükseltmeyi hedefliyorsak, yatırım kredileri ve diğer teşviklerin, hedefe ulaşana kadar sürekli olması gerekiyor. Ve mutlaka daha fazla firmanın yararlandırılması ihtiyacı bulunuyor.

Nitekim firma verileri de, destek ve teşviklerin kapsamının arttırılmasının zorunlu olduğunu ortaya koyuyor. İmalatçı firmalarımızın sadece %10 kadarı ihracat yapıyor, yani %90'ı ihracat yapmıyor.

Son dönemde malumunuz teşvikler ihracatı attırma hedefine yoğunlaştı. Fakat ihracat yapan imalat firmaları, ülkemizdeki toplam işletmelerin sadece %1'ine tekabül ediyor. Hedefimiz imalatta nicelik ve nitelik dönüşümüken, ülkedeki firmaların yüzde birine, imalat sanayii firmalarının sadece onda birine ağırlık veren teşviklerin kapsam olarak yetersiz olduğu çok açıktır. Ki teşvikler bu kadar az sayıdaki ihracatçı imalat firmalarının tamamına da kullanılmamaktadır.

Analizimize devam edelim. Bu ihracatı kim yapmış diye baktığımızda, imalat ihracatının %80'inden fazlasını 3500 büyük firma gerçekleştiriyor. 3500 firma toplam işletmelerin binde biri demek.

Sanayimizin yaklaşık %99'unu oluşturan KOBİ'ler ise, imalat ihracatının yüzde 20'sinden azını gerçekleştiriyor.

Bu veriler bize öncelikle imalat üretiminin ekonomimizdeki önemini gösteriyor. Yani firma büyüklüğü arttıkça ihracat miktarları da artıyor.

Katma değer üretimi bu bulguları daha net gösteriyor. Ülkemizde tüm sektörlerin ortalaması olarak çalışan başına katma değer yaklaşık 155 bin TL iken, imalat sanayisinde çalışan başına katma değer ortalaması 240 bin liranın üzerinde (Tablo 3). Bir başka deyişle, genel sektörler arasında katma değeri en yüksek olanı imalat sanayisi.

Katma değer oranlarına baktığımızda düşük teknolojide ülke ortalamasına yakın, düşük-orta teknolojide iki katı, yüksek teknolojide ise üç katına ulaşıyor. (Tablo 3). Bu veriler bize, üretimde teknoloji düzeyi arttıkça imalat sanayisinin ülkemizin ortalama katma değer üretimini yukarıya taşıyacağını anlatıyor.

Sanayi sektörü, büyümenin ve genel ekonomik performansın itici gücüdür. Yüksek katma değerlerin üretildiği, teknolojik gelişmenin ve yeniliklerin gerçekleştiği, çarpan etkisi güçlü, ekonominin geneline yayılan dışsallıkların ve bağlantıların en fazla yaşandığı sektördür.

Çalışan başına ortalama katma değerde teknoloji yoğunluğu ve işletme büyüklüğü temel belirleyici faktörlerdir.

O halde yapılması gereken, üretimde verimliliği ve katma değeri arttırmak için, imalat firmalarını hem teknoloji düzeyini arttırmaya hem büyümeye teşvik etmektir. Firmaların zorunlu istihdam ve bürokrasiye boğulmamak için küçük kalmayı seçtiği değil, büyümeye yönelecekleri bir ekosisteme ihtiyaç var.

Sayın Başkan, Değerli Meclis Üyeleri,

Katma değeri yüksek ürün üretimine hızlı geçiş için bir önerimi paylaşmak istiyorum. Ülkemizde kamu destekleri ile kurulmuş yüzlerce küçük teknoloji firmamız var. Bu firmalarımız geliştirdikleri ürünleri ticarileştiremiyor veya yabancılara satıyorlar. Bu tür firmalarımızın geliştirdiği ürünler ile patentleştirilmiş ürünleri mevcut sanayi firmalarımız tarafından ticarileştirilerek seri olarak üretilmeleri durumunda, bu ürünlerden elde edecekleri kazançları mesela 10 yıl süre ile kurumlar vergisinden istisna edilmesi bir cazibe yaratacaktır. Ülkemizde çok kısıtlı olan risk sermayesi yerine sanayicilerimiz bu tür ürünleri ticarileştirmeye yönelebilecektir.

Ülkemizin üretici gücünün korunması ve geliştirilebilmesi için ihracatçı olmayan imalat firmalarının yatırımlarının da desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. KOBİ'leri ihracata yönlendirecek mekanizmalar ayrıca devreye alınmalıdır.

Teşviklerin kapsamı haricinde, üretimin önünde engel gibi duran diğer unsurların bertaraf edilmesi de büyük önem arz ediyor.

Diğer bir konu 24 Kasım 2023 tarihinden itibaren, ithalatta gözetim ve korunma önlemleri uygulamaları kapsamında ithal edilen bazı eşyalar ile ilgili hesaplanan KDV'nin indirim hakkının kaldırılmasıdır. İthalatı sınırlamak için yapılan bu uygulama, üretimi ithal girdi gerektiren sektörlerde maliyetleri arttıracak, üretimi ve ihracatı olumsuz etkileyecektir. Bu ve benzeri uygulamaların gözden geçirilmesi uygun olacaktır.

Ülkemizde sanayiciler, daha kolay gelir kaynaklarına yönelmek yerine, her şeye rağmen üretiyorsa, üretimin gerçekleştirilmesi için son derece ayrıntılı onlarca konuya kafa yoruyor, üretimi sürdürmek için çabalyor, her koşulda mücadele veriyorsa, bunun takdir edilmesi, desteklenmesi, korunması lazım. Sanayi işletmelerinin en büyük

mücadelesi firmanın hayatta kalması olmamalı. Üretim odaklı ve elverişli bir iklimde, yatırımlarını genişletmek olmalı. Şu anda faaliyet gösteren imalatçıların asırlık çınarlara dönüşmesi hedefimiz olmalı. Yeni kurulacak işletmelerin de çınarlara dönüşmesini temin eden bir ortam sağlanmalı.

Sayın Başkan, Değerli Meclis Üyeleri,

Son bir konuya daha temas edip sözlerimi tamamlamak istiyorum. Bildiğiniz gibi yarın Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Ankara'ya gelişinin 104. yıl dönümü.

Samsun'a çıktığı andan itibaren oldukça sessiz yürütülen Kurtuluş Savaşı hazırlıkları, Ulu Önder'in 27 Aralık 1919 tarihinde Dikmen'de seğmenlerin, 'millet yolunda kanımızı akıtmaya geldik' andıyla karşılanmıştır. Ankara Kurtuluş Savaşı'nın karargâhı olmuştur.

Atatürk'ün Ankara'ya gelişinin 104. yılını kutluyor, başta Ulu Önder ve silah arkadaşları olmak üzere tüm şehitlerimizi, gazilerimizi ve kahramanlarımızı saygı, minnet ve şükranla anıyoruz.

Sözlerime burada son verirken, 2024 yılında umudumuz; ekonomi politikalarında normalleşmenin devam ettiği, enflasyonun düştüğü, üretim gücümüzün önündeki engellerin kalktığı, Türkiye'mizin sanayinin gücüyle büyümeye devam ettiği, dışa bağımlılığın azaldığı, mutlu ve müreffeh bir ülke olmaktır. Bunun için; güçlü sanayi, güçlü Türkiye mottosu ile çalışmaya ve üretmeye devam edeceğiz.

Bu vesile ile yeni yılınızı kutluyor, sağlıklı, huzurlu ve bol kazançlı geçmesini diliyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.